

Siyaset ve demokratlık

Korona musîbetine rağmen, siyasî tartışma ve çekişmeler hiç dinmedi. Bu ise, salgın dalgasının ardından, siyaset kazanının daha şiddetli şekilde kaynatılmaya devam edeceğini gösteriyor.

Öte yandan, yeni siyasî partiler kuruldu ve yeni bazı aktörler siyaset sahnesinde boy göstermeye başladı. Hem bu aktörlerin güç toplamasına fırsat vermemek için, hem de ekonomik krizin derin etkilerinin açığa çıkmasını eli-kolu bağlı şekilde bir görüntü vermemek için, iktidar kanadının da bir erken seçimi gündeme taşınması kuvvetli ihtimal dahilinde.

Bir de, siyasete aktif şekilde giren bazı genç demokratların heyecanlı gayretleri sebebiyle, siyaset ve demokratlığa dair bir ufuk turu yapmayı arzu ettik.

Aslında, günlük siyasetle nâdiren alâkadar oluyoruz. Genel siyasete dair konularda ise, ihtiyaç duyduğumuz nisbette yazıyoruz. Siyasete hiç temas etmeyen mevkuteye gazete denilmediği gibi, siyasetle ilgili hiç yazı yazmayan kimseye de gazeteci-yazar denmez. Bununla beraber, siyasetle ilgili yazılar yazmanın ne kadar zor, ne derece riskli ve sıkıntılı olduğunu da hatırlatarak devam edelim.

Peki, riskli ve sıkıntılı bir durum söz konusu olduğu halde, biz bu konuya neden girme ihtiyacını duymaktayız? Aslında uzun bir izahı gerektiren bu konuya şöyle kısa ve özet bir ifade ile cevap vermeye çalışalım:

Evet, siyasete temas etmeye ve siyasî mevzularda yazılar yazmaya kendimizi mecbur ve mükellef görüyoruz. Zira, Üstad Bediüzzaman'ın da ifadesiyle, gazeteler bu zamanda "siyasetin lisânı"dır. Niketim, kendisi de "gazete ve siyaset" ile eş zamanlı olarak ilgilenmiş, yahut terk etmiştir. 1935'te Isparta Cumhuriyet Savcılığı'na yazdığı bir mektupta, 13 senedir (demokrasi dışı tek parti dönemini kast ediyor) gazete ile birlikte siyaseti dinlemediğini, işitmediğini ve istemediğini ifade ediyor. (Bkz: Barla Lâhikası: 198)

Ama aynı Üstad, 1949 yılından itibaren, hem siyasetle yakından ilgilenmeye, hem de gazeteleri yeniden yakın takibe almaya başlamıştır. (Bkz: Tarihçe-i Hayat'ın "Üçüncü Said Devresi" ile Emirdağ Lâhikası-II'de yer alan 20 kadar mektup.)

Demek ki, eğer siyasetle ilgilenilecekse, mutlaka gazete lâzım ve eğer gazete çıkarılacaksa, illâ ki siyasetten söz etmek gerekiyor. Demokrasilerde, biri diğersiz olmaz. Kim ki olur diyorsa, mevcut gazetelerden bir örnek göstermesi lâzım.

Bütün bunların dışında, ayrıca şuna da kat'iyetle inanıyoruz ki: Fahr-i Kâinat'ın (asm) bırakmış olduğu iki büyük emanet olan "Kitabullah ile Âl-i Beyt" emanetinin bu zamanda hakkıyla namzet ve mâkesi olan Hazret-i Bediüzzaman'ın siyasette de "mükellef" olduğu bir "vazife-i hakikiye"si vardır.

İşte size, siyasetle de yakından alâkadar olan/olması gereken “Üçüncü Said”in bu vazife-i hakikiyesine dair yazdığı mektubun can alıcı cümlesi: “...Vatan ve millet ve din nâmına mükellef olduğum büyük bir vazifeyi—dünyaya bakmadığım için—yapmadığımdan, hakikat noktasında affolunmaz bir suç olduğuna ve bilmemek bana bir özür teşkil edemediğine şimdi bu Afyon hapsinde (1948-49) kanaatim geldi.” (Tarihçe-i Hayat: 490)

Üstad Bediüzzaman’ın o tarihte bu kanaate sahip olmasının ve “Üçüncü Said” olarak siyasetle yeniden alâkadar olmasının en büyük bir sebebi, âdeta bağıra bağıra “Ben dindarım! Biz dindarız!” diyen şahısların kurduğu Millet Partisi’nin siyaset sahnesine çıkması ve aynı dönemde Meclis’te grup kurmasıdır.

Evet, mübarek sayı olsun diye 33 kişiyle 1948’de—üstelik Ankara’da Üstad Bediüzzaman için bir ev yaptıran Osman Nuri Beyin evinde—kurulan Millet Partisi’nin fahrî başkanlığına “dindar Kemalist” Fevzi Çakmak, resmî başkanlığına ise “milliyetçi Kemalist” Hikmet Bayur getirildi. (Onlara göre, Said Nursî ve talebeleri de “çantada keklik”ti. Ayrıca, bir ev/medrese de yaptırmışlar. Bkz: Emirdağ Lâhikası: 288)

Eski Genel Kurmay Başkanı (1922–44) Fevzi Paşa, 22 yıl seyirci ve yer yer müdahil olduğu eşedd-i zulüm ve istibdat rejiminin üçüncü derecedeki günahkârı iken, Hikmet Bayur ise, 1934’teki Millî Eğitim Bakanlığı döneminde başlayan ve halen de bütün okullarda devam eden “Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi” dersinin kurucusudur.

Bu iki Kemalist şahsın liderliğindeki partiye, ayrıca parlamentoda 61 üyesi bulunan Demokrat Parti’den de 28 milletvekili transfer edilerek Meclis’te grup kuruldu. Üstelik, transfer edilenlerin ekserisi, kamuoyunda “milliyetçi – muhafazakâr” diye bilinen kimselerdi. Bu da yetmezmiş gibi, o devirde “dindar medya” olarak bilinen bütün gazete ve dergiler, hemen bütün edip, yazar ve şairler de koro halinde Millet Partisi’ni desteklemeye koyuldu: Eşref Edib’ten Necip Fazıl’a, Osman Yüksel’den Abdurrahim Zapsu’ya, Osman Bölükbaşı’dan Cevat Rifat’a, Osman Nuri Beyden “İhtiyar Hoca”nın bilimum talebe ve müritlerine kadar, o devirde “şahs-ı mânevî”den ziyade tarîkate meyyal olanların kâffesi Millet Partisi’nin barajına su taşımaya yöneldi. (İHTAR: O gün gibi bugün de aynı barajdan beslenen, enerji alan siyaset trafoları var.)

Böylelikle, 1946 seçimlerinden beri Halkçıların zulmü altında ölüm kalım mücadelesi veren DP’yi hem bölmüş oldular, hem de içini boşalttılar. Parti üst düzey kadrosu içinde ilâç için olsun “dindar” diye bilinen hemen hiçkimse kalmadı. Öyle ki, ekonomide liberal görüşü savunan eski İttihatçı Bayar’ın liderliğindeki DP yönetiminin 4. sırasında yer alan **Adnan Menderes**’i dahi o güne kadar camilerde gören olmamış.

İşte, böylesi bir siyaset tablosu ile, Türkiye 1950 seçimlerine hazırlanıyordu ki, Üstad Bediüzzaman “Üçüncü Said” nâmı ile meydân-ı zuhûra çıktı.

Mecburiyet tahtında demokrasiye geçen Türkiye, tam da 1950 seçimlerine hazırlanıyordu ki, Afyon Hapishanesi’nden tahliye edilerek tekrar Emirdağ’daki mecburî ikametgâhına gelen Üstad Bediüzzaman, hiç umulmadık bir şekilde “Üçüncü Said” nâm-ı meşhuresiyle meydân-ı zuhûra çıktı.

Daha hapiste iken duymuş ve çıkınca (1949’un ikinci yarısı) da gördü ki, çoğu dostları ile İttihad-ı İslâmdan bazı kardeşleri “daha dindar” görünümlü olan Milletçilere (Millet Partisi’ne) meyletmiş.

İşte, bilhassa bu dost ve kardeşlerin “yanlış basmaları” ve siyasette yanlış bir adrese yönelmeleri, 35 senedir siyaseti terk eden Üstad Hazretleri’ne siyasî muhtevalı lâhika mektuplarını yeniden yazmaya ve bu meyandaki ölçü ve prensipleri hatırlatmaya sevk etmiştir. (Bkz: Beyanat ve Tenvirler: 307)

Zira, Üstad Bediüzzaman’a göre, böyle bağıra bağıra, yahut göstere göstere “dindarlık görünümüyle” siyaset meydanına çıkılması, âyet ve rivâyetlerin ders vermiş olduğu kudî düstûrlara, prensiplere uymuyor. Bilhassa, “sırren tenevveret” düstûruna aykırı düşüyor.

Dolayısıyla, “helâket ve felâket asrı” olan şu âhircamanda, doğrudan ve alenî şekilde din nâmına, dindarlık adına, hatta dindarlık görüntüsüyle, mücadele meydanına çıkılması uygun görülüyor, tavsiye edilmiyor: “O zamana yettiğiniz zaman, siyaset canibiyle onlara galebe edilmez; ancak, manevî kılıncı hükmünde i’câz-ı Kur’ân’ın nurlarıyla mukabele edilebilir.” (Hadis meali; Tarihçe-i Hayat, s. 131)

Evet, İ'câz-ı Kur'ân'ın nurlarıyla mukabele tarzı, her üç Said devresinde kesintisiz şekilde devam ettiği gibi, talebeleri ve takipçileri tarafından kıyamete kadar da inşallah devam edip gidecek.

Kuvvetin kardeşi olan siyasetle mukabele ise, doğrudan yapılmayacak ve yapılmamalı. Bu sahadaki mücadele, yine "sırren tenevveret" düstûruna muvafık olarak, bir derece perdeli ve hatta "benzeyen"i ile yapılmalı... Çünkü, rakip, muarız veya muhalif cenahı parçalayıp çökerten en sağlıklı yöntem ve en kuvvetli silâh, "benzeyeni ile vurmaktır".

Nitekim, Üstad Bediüzzaman da bu metodu kullanmış ve meselâ ikinci Reisicumhura yazdığı bir mektupta, "Ölmüş gitmiş, dünyadan ve hükûmetten alâkası kesilmiş" ifadesiyle işaret ettiği en dehşetli adamın aleyhine onu bir derece sevk etmiştir. (Dehşet uyandıran bir noktaya dikkat: Şimdiki reis, genellikle bu düstûrun tam zıddına gidiyor. Yani, birincisine sahip çıkarak, habire ikincisine vuruyor.)

Öte yandan, Celal Bayar'a tebrik telgrafı ile destek mesajı gönderen Üstad Bediüzzaman, çok daha fenâ olan İsmet'e karşı ona "nokta-i istinat" olmuştur. Aynı şekilde, "liberal Kemalist" olan Bayar'a karşı da "İslâm kahramanı" dediği Adnan Menderes'e bütün kuvvetiyle sahip çıkmış ve talebeleriyle birlikte ona duâ edip destek vermiştir. (Zındıkaya karşı zaten inisiyatifsiz olan Fevzi Paşa, 10 Nisan 1950'de öldüğü için, siyasî denklemden de çıkmış oldu.)

Elhasıl: Şu "sırren tenevveret" hakikatini hayat ve hizmetinin hemen her sahasında rehber edinen Üstad Bediüzzaman, mükellef olduğu "siyaset mesleği"nde de aynı düstûra riayet etmiştir... Meselâ, Nur Risâlelerini sürgün hayatının başlangıcı olan Barla'da alenî ve bağıra çağıra değil, gizli bir sûrette telif ve neşretmiştir.

Bu durum gösteriyor ki, siyaset mesleğinde de aynı "perdeli düstûr"la hareket edecek; dolayısıyla, bağıra bağıra, göstere göstere bir dindarlık görüntüsüyle siyaset kulvarına girene değil, öyle görünmeyene "istinat noktası" olmaya çalışacak ve asıl muarızların önünü onlarla kesecek demektir.

"Dindar demokrat"lık ise, zahirde görünen ve istismara, hatta tahrike açık olan değil, gösterişten ve riyâkârlıktan uzak bir dindarlıktır ki, bundan zarar gelmez. Nitekim, yakın tarihimiz de onlardan bir zarar gelmediğini, hep kendilerinin bedel ödemek durumunda kaldığını gösteriyor. Siyasetteki demokratik, tam da budur işte: Yani, bedeli kendileri öder, faydayı vatan ve millet görür.

Son bir not olarak, siyasetle de yakından alâkadar olan/olması gereken "Üçüncü Said" in, söz konusu "vazife-i hakikiye"sine dair yazdığı bir mektubun can alıcı şu cümlesini nakledelim: "...Vatan ve millet ve din nâmına mükellef olduğum büyük bir vazifeyi—dünyaya bakmadığım için—yapmadığımdan, hakikat noktasında affolunmaz bir suç olduğuna ve bilmemek bana bir özür teşkil edemediğine şimdi bu Afyon hapsinde (1948-49) kanaatim geldi." (Arkası lûgatçeli Tarihçe-i Hayat nüshası, s: 490)